

й кредитні лінії в якості традиційних варіантів фінансування. Разом з тим, проблемним питанням в даному випадку фінансування може бути застава та високі відсоткові ставки;

громадські організації та міжнародні фінансові компанії організовують грантові програми та конкурси інновацій, що дозволяє отримати фінансову допомогу на реалізацію інноваційних ініціатив. Зокрема, університети та наукові установи, фінансування яких переважно обмежено, можуть проявляти активність у залученні дослідницьких грантів;

краудсорсингові платформи; стратегічні альянси (горизонтальне об'єднання

авіатранспортних компаній) в межах інноваційної екосистеми дозволяє консолідувати капітал учасників для інноваційних проєктів, які у майбутньому принеситимуть їм економічний ефект;

благодійні організації та фонди надають гранти та підтримку досліджень та інновацій, зокрема в сферах, пов'язаних із дослідженням екологічності авіаперевезень.

Таким чином, фінансування інноваційних екосистем авіатранспортних підприємств доволі широке як за напрямками, так і за джерелами, що дозволяє обґрунтувати велику роль та значення учасників інноваційного екотопу.

МОДЕЛЮВАННЯ ФІНАНСУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ СТАНДАРТІВ В УКРАЇНІ: ВПЛИВ НА ТЕМПИ ЕКОНОМІЧНОГО РОСТУ, ДОХОДИ ТА ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ

*Тельнова Г.В., д.е.н., доцент
Національний авіаційний університет*

Відомо, що параметри соціального захисту та забезпечення є детермінантами економічного розвитку країн: вони можуть сприяти покращенню рівня якості життя та прискоренню темпів економічного росту через підвищення платоспроможного попиту, а можуть

бути перешкодою розвиткових процесів. Разом з тим, низький рівень соціальних стандартів спостерігається, переважно, у країнах з високою дефіцитністю бюджету, тобто таким чином уряди країн намагаються обмежити бюджетні видатки та скоротити дефіцит.

Ретроспективні дані для моделювання впливу розміру соціальних стандартів на ВВП та бюджетні показники України

Рік	Незалежні змінні			Залежні змінні		
	Прожитковий мінімум, грн./міс. (X1)	Мінімальна заробітна плата, грн./міс. (X2)	Мінімальна пенсія, грн./міс. (X3)	Доходи Зведеного бюджету, млн. грн. (Y1)	Видатки Зведеного бюджету, млн. грн. (Y2)	ВВП, млн. грн. (Y3)
2000	270,00	104,00	24,90	49117,90	48251,20	176128,00
2001	311,00	118,00	33,12	54934,60	55413,70	211175,00
2002	342,00	152,50	54,11	61954,30	60489,60	234138,00
2003	342,00	185,00	48,65	75285,80	75430,10	277355,00
2004	362,00	215,67	74,54	91529,41	101415,50	357544,00
2005	423,00	300,33	332,00	134183,20	141698,80	457325,00
2006	463,75	364,58	357,92	171811,50	175284,30	565018,00
2007	516,33	430,00	403,75	219936,50	226054,40	751106,00
2008	607,50	532,50	514,58	297893,00	309203,70	990819,00
2009	638,50	643,17	548,83	272967,00	307399,43	947042,00
2010	843,17	888,25	709,17	314506,30	377842,80	1079346,00
2011	914,08	963,08	766,83	398553,60	416853,60	1299991,00
2012	1042,42	1098,08	822,00	445525,30	492454,70	1404669,00
2013	1113,67	1152,92	898,58	442788,70	505843,80	1465198,00
2014	1176,00	1218,00	894,00	456067,30	523125,70	1586915,00
2015	1227,33	1271,33	949,00	652031,00	679871,40	1988544,00
2016	1388,08	1438,50	1121,08	782748,50	835589,80	2385367,00
2017	1603,67	3200,00	1325,33	1016788,30	1056759,90	2981227,00
2018	1744,83	3723,00	1409,17	1184278,10	1250173,60	3560302,00
2019	1902,08	4173,00	1536,67	1289779,80	1370113,00	3977198,00
2020	2078,42	4815,33	1679,75	1376661,60	1595289,70	4222026,00
2021	2249,75	6041,67	1769,00	1662242,70	1844377,70	5450849,00
2022	2457,25	6550,00	1934,00	2196273,30	3043499,10	5239114,00
2023	2589,00	6700,00	2093,00	3104306,60	4440940,20	5761508,74

*Сформовано за даними Міністерства фінансів України [1]

Позитивний зв'язок фінансування соціального захисту та забезпечення та темпів економічного росту констатується у таких проявах: соціальні стандарти визначають обсяги споживання та сукупний попит; зростання фінансування соціальних стандартів скорочує потребу у субсидіях населенню.

Потенційними негативними аспектами розширення фінансування соціальних програм є збільшення видатків бюджету, яке призводить до розбалансування бюджету, а відповідно, й до макроекономічної

нестабільності та обмеження припливу інвестицій.

Дихотомія екстерналій зростання фінансування соціального захисту та забезпечення потребує застосування елементів розвідувального аналізу статистичних даних, що дозволяють встановити напрями та межі впливу розміру соціальних стандартів (прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата та мінімальна пенсія) на обсяги доходів, видатків бюджету та на ВВП України.

Сформовані ретроспективні дані (середньомісячний розмір соціальних

стандартів розрахований як середня зважена за рік) для аналізу наведено у табл. 1.

$$Y1 = -69442,14 + 349,44X1 + 185,50X2 - 26,89X3, R^2 = 0,981399138; \quad (1)$$

$$Y2 = -82874,49 + 421,02X1 + 275,51X2 - 198,69X3, R^2 = 0,93830291; \quad (2)$$

$$Y3 = -112351,78 + 875,33X1 + 439,09X2 - 318,06X3, R^2 = 0,990843787. \quad (3)$$

Отримані рівняння характеризуються високими показниками коефіцієнту множинної детермінації, тобто можуть застосовуватися для розвідувального аналізу.

Характеризуючи вплив розміру соціальних стандартів на доходи та видатки бюджету України, можна констатувати, що збільшення прожиткового мінімуму ($X1$) та мінімальної заробітної плати ($X2$) мають прямий вплив на результуючі показники. Проте, зростання доходів бюджету України при однакових обсягах зростання $X1$ та $X2$ відбувається у менших пропорціях, ніж зростання видатків (параметри рівняння 1 та рівняння 2 при $X1$ та $X2$), отже може призводити до поглиблення дефіциту бюджету України у поточному періоді.

Розмір мінімальної пенсії при цьому має зворотній вплив як на бюджетні доходи, так і на бюджетні

В результаті кореляційно-регресійного моделювання отримано наступні рівняння регресії:

видатки. Але скорочення бюджетних видатків (наприклад, внаслідок зменшення обсягу субсидій пенсіонерам) на одиницю збільшення розміру мінімальної пенсії виявляється значно вищим, ніж зменшення доходів, тобто можна передбачити, що збільшення мінімальної пенсії позитивно позначиться на стані бюджету України та потенційно уможливить скорочення дефіциту бюджету.

Вплив розміру наведених соціальних стандартів на обсяг ВВП України ($Y3$) виявляється позитивним, що підтверджує необхідність врегулювання соціальної політики у часи кризових явищ, воєнного стану зокрема. Особлива увага економістів має бути приділена механізмам, які дозволяють оптимізувати соціальні стандарти з огляду на максимізацію ВВП та мінімізацію дефіциту бюджету за певних обставин.

Список використаних джерел:

1. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk/>

ДОСЛІДЖЕННЯ СТРУКТУРИ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ АТ КБ «ПРИВАТБАНК»

Чайковський Я.І., к.е.н., доцент,

Західноукраїнський національний університет

За три роки загальна вартість кредитів фізичним особам зросла на 17006 млн грн, або на 58%. Протягом цього періоду спостерігалася тенденція